

การศึกษาศักยภาพของชุมชนที่มีต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีในพื้นที่ตลาดน้ำดอนหวาย

วสันต์ พรพุทธพงศ์¹, วีระวัฒน์ จันทิก²

¹คณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี โทร0-2806-2952E-mail: Watson.por@gmail.com

²คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร โทร0 3259 4043-50 (41228)E-mail: Thirawat.scb@gmail.com Thirawat@ms.su.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ศักยภาพการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคโดยทั่วไปของชุมชนตลอดจนวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) ในการวิจัยคือ นักวิชาการปราชญ์ชุมชน และร้านค้าในตลาดน้ำดอนหวายจำนวนทั้งสิ้น 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมภายในพื้นที่ได้มีการวางแผนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอัตลักษณ์ โดยมีการจัดประชุม และติดตามการดำเนินงานโดยตลอดเพื่อเป็นการควบคุมด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี ได้มีการนำทรัพยากรในชุมชนมาเพิ่มมูลค่า ทำให้เศรษฐกิจชุมชนดีขึ้นโดยไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอีกทั้งยังมีการควบคุมรูปแบบของผลิตภัณฑ์โดย เลือกใช้วัสดุที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ในขณะที่เป้าหมายด้านชุมชนนั้นถือว่าประสบความสำเร็จเนื่องจากเกิดความสามัคคีภายในชุมชนและมีการช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อม ทำให้คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน

คำสำคัญ: ศักยภาพ, ชุมชน, สิ่งแวดล้อม

1. ที่มาและความสำคัญ

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวถือว่าเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่มีบทบาทสำคัญสร้างรายได้หลักกับประเทศ แต่ก็ใช่อุตสาหกรรมที่มีความอ่อนไหวต่อผลกระทบจากเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกประเทศเพื่อเตรียมการรองรับให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทย สามารถปรับตัวและเผชิญกับปัญหาที่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวของประเทศ จึงจะต้องมีการวางยุทธศาสตร์หรือแนวทางการบริหารจัดการที่ดี (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2547)ในอดีตที่ผ่านมาการจัตุอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะเน้นการดำเนินการในเชิงพาณิชย์ มุ่งหวังทางด้านผลกำไร แต่ขาดการพิจารณาถึงปัจจัยด้านต่างๆ เช่น ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนด้านจิตวิญญาณ ซึ่งก่อให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมอันเป็นวัตถุดิบและต้นทุนในการดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว โดยการท่องเที่ยวในปัจจุบันได้เกิดขึ้นมากมายทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ทะเล น้ำตก หรือสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น เช่น สวนสัตว์ ศูนย์การค้า และตลาดน้ำ เป็นต้น

สำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นตลาดน้ำจัดเป็นสถานที่ชุมนุมเพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนสินค้าที่มีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยในสมัยก่อนอาชีพการขายของทางเรือหรือว่าตลาดชาวบ้านเกิดขึ้นจากการที่ชาวบ้านใช้การคมนาคมทางน้ำจะส่วนใหญ่การค้าขายทางน้ำจึงเป็นเรื่องง่ายสำหรับการจับจ่ายใช้สอยสินค้าอาหารต่างๆของชาวบ้านทำให้เกิดการพบปะพูดคุยและมีการแลกเปลี่ยนข่าวของต่างๆซึ่งกันและกันแต่เนื่องจากการพัฒนาในด้านต่างๆมากขึ้นทำให้ตลาดน้ำชาวบ้านแบบเก่าๆเริ่มหายไป(วรรณลดา ต่วนภูษา, 2552)ในปัจจุบันมีการพัฒนาศักยภาพเพื่อการแข่งขันเพิ่มมากขึ้นทำให้ต้องแย่งพื้นที่ส่วนแบ่งของตลาดขาดการสนับสนุนและการอนุรักษ์ที่ยั่งยืนในการรักษาตลาดริมน้ำของชุมชนการดำรงไว้ซึ่งวิถีชีวิตเดิมชนบทย่อมประเพณีเก่าๆเพื่อเป็นการสร้างเวทีการจำหน่ายสินค้าและพื้นที่วิถีชุมชนกลับมา(พรเพ็ญ ทับเปลี่ยน,2543) พร้อมพัฒนาเครือข่ายตลาดกลางเพื่อชุมชนและช่วยต่อยอดการกระจายสินค้าทั้งยังเป็นการให้การศึกษาและเป็นแหล่งท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์(ดวงพร พรรณพนาวัลย์, 2551)

ปัจจุบันได้มีการพัฒนาต่างๆเข้ามาสู่วิถีชีวิตของคนไทยการพัฒนาจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจชุมชนโดยการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสมรรถนะของคนและชุมชนให้สามารถปรับตัวและดำรงอยู่ได้ในกระแสการเปลี่ยนแปลงเพิ่มศักยภาพของคนในชุมชน(อภิัญญา ผูกพานิช,2553)ส่งเสริมการประกอบอาชีพสามารถเลี้ยงดูครอบครัวได้อย่างมีความสุขซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของพิสมัยรัตนโรจน์สกุล (2545) ที่ได้สรุปผลการศึกษาไว้ว่าการสร้างทุนชุมชนชุดใหม่ขึ้นเพื่อช่วยแก้ปัญหาของชุมชนการปรับตัวของทุนชุมชนที่เข้มแข็งย่อมก่อให้เกิดการสร้างอำนาจอิสระให้แก่ชุมชนในการจัดการต่อทรัพยากรในชุมชนอีกทั้งการขยายตัวทางเศรษฐกิจช่วยยกระดับชุมชนให้ดียิ่งขึ้นด้วยเหตุนี้ตลาดน้ำจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาเพื่อดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวตลาดริมน้ำที่ยังคงอยู่ได้แก่ตลาดน้ำดอนหวาย จังหวัดนครปฐมสอดคล้องกับผลการศึกษาของสอดใสสร่างโสกร (2544) ที่ได้สรุปผลการศึกษาไว้ว่าการสร้างโอกาสการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนและการกระจายรายได้ให้กับสมาชิกในชุมชนได้อย่างเป็นธรรมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศป่าดงนาทามจะนำไปสู่การสร้างโอกาสให้ชาวบ้านได้สร้างการเรียนรู้ในการทำงานร่วมกัน

ตลาดดอนหวายตั้งอยู่หลังวัดดอนหวายริมแม่น้ำท่าจีนตำบลบางกระที่อำเภอสามพรานจังหวัดนครปฐมภายในตลาดน้ำจะมีอาหารและขนมจำหน่ายมากมายจนทำให้สถานที่ดูคึกคักไปด้วยผู้คนอันมากมายมีเรือบริการชมวิวดมฝั่งแม่น้ำท่าจีนจะได้พบกับบ้านทรงไทยหลายๆแบบที่หาชมได้น้อยมากในปัจจุบันและสามารถชมบรรยากาศอันร่มรื่นและการดำเนินชีวิตของชาวบ้านสองริมฝั่งแม่น้ำท่าจีนตลาดดอนหวายตลาดมีลักษณะตัวอาคารเป็นอาคารไม้เก่าๆตั้งแต่อดีตสมัยรัชกาลที่ 6 ที่อยู่ติดริมแม่น้ำท่าจีนมีพ่อค้าแม่ค้านำสินค้าและอาหารมาจำหน่ายในบริเวณวัดดอนหวายมีตลาดนัดสินค้าทางการเกษตรที่วัดดอนหวายทุกวันนอกจากนี้แล้วก็มีโปรแกรมล่องเรือชมวิวิททัศน์สองฝั่งแม่น้ำท่าจีนไม่ควรพลาดเพราะจะได้เห็นวิถีชีวิตของชาวบ้านที่อาศัยริมแม่น้ำท่าจีนปลูกผักบุ้งและผักที่ขึ้นบนน้ำชนิดต่างๆเรียกได้ว่าเกือบตลอดระยะทางที่เรือผ่านเป็นการใช้พื้นที่หน้าบ้านให้เป็นประโยชน์นี่เรื่องจะได้เห็นชาวบ้านพายเรือเก็บผักบุ้งเป็นระยะๆเป็นการปลูกโดยไม่ต้องใส่ปุ๋ยหรือยาฆ่าแมลงใดๆทั้งสิ้น

สำหรับตลาดแห่งนี้จะอยู่ได้เนื่องจากการมีการสร้างตลาดในรูปแบบของมิติเวลาโดยมีการให้เห็นถึงความเป็นอดีตและปัจจุบันโดยการใช้แม่น้ำท่าจีนเป็นตัวสื่อกลางในการข้ามเวลาไปในอีกมิติหนึ่งโดยการสร้างสะพานหรือจะใช้เรือในการข้ามพากจากปัจจุบันไปหาอดีตซึ่งเป็นการดึงดูดความสนใจแก่การท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในสถานที่แห่งนี้

จากปรากฏการณ์ดังกล่าวคณะผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาศักยภาพของชุมชนที่มีต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี ในพื้นที่ตลาดน้ำดอนหวาย โดยต้องการศึกษาในประเด็นศักยภาพการดำเนินงานปัญหาและอุปสรรคโดยทั่วไปของตลาดน้ำดอนหวายและทำการศึกษากาว่าพึงพิงความเข้มแข็งเศรษฐกิจชุมชนจากการพัฒนาตลาดน้ำดอนหวาย ตลอดจนศึกษาศักยภาพทำการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาศักยภาพตลาดน้ำดอนหวาย

2. วัตถุประสงค์และวิธีการทดลอง

- 2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
- 2.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) คือ นักวิชาการปราชญ์ชุมชน และร้านค้าในตลาดน้ำดอนหวายจำนวนทั้งสิ้น 17 คน
- 2.3 การสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Nonprobability sampling) เลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)
- 2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลสามารถแบ่งการศึกษาออกเป็น การศึกษาจากเอกสารและการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อมูลทุติยภูมิการศึกษาจากเอกสาร หนังสือ วิทยานิพนธ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หนังสืออิเล็กทรอนิกส์
2. ข้อมูลปฐมภูมิ การเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้ศึกษาเก็บข้อมูลภาคสนามจากการสัมภาษณ์ นักวิชาการปราชญ์ชุมชน และร้านค้าในตลาดน้ำดอนหวาย

3. สรุปผลการทดลอง

ผลการศึกษาพบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ ร้านค้าและผู้ประกอบการตลาดดอนหวายมีความพึงพอใจด้านผลิตภัณฑ์ เฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 และหากพิจารณาตามรายด้านพบว่า วัสดุที่ผลิตสินค้ามีความปลอดภัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 จุดเด่นของสินค้า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 ผลิตภัณฑ์มีการตอบสนองความต้องการของลูกค้า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 มีการตรวจคุณภาพสินค้า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 และเพิ่มจำนวนสินค้าและผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 ตามลำดับ สำหรับด้านราคา ร้านค้าและผู้ประกอบการตลาดดอนหวายมีความพึงพอใจในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 และหากพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ค่าบริการที่เหมาะสมของห้องน้ำ-ห้องสุขา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 ราคาเช่าพื้นที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 ราคาของอาหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 ราคาประกันร้านค้า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 และราคาการให้บริการขนส่งแก่ผู้ประกอบการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 ตามลำดับ

สำหรับด้านช่องทางการจัดจำหน่ายร้านค้าและผู้ประกอบการตลาดดอนหวายมีความพึงพอใจด้านช่องทางการจัดจำหน่ายเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 และหากพิจารณาตามรายด้านพบว่าความสะดวกในการเรียกรถโดยสารสาธารณะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ท่าเลที่ตั้งมีความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 ความหลากหลายของเส้นทางเข้าถึงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 ระบบการขนส่งที่หลากหลายมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 สถานที่จอดรถมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 ตามลำดับรวมถึงด้านการส่งเสริมตลาดร้านค้าและผู้ประกอบการตลาดดอนหวายมีความพึงพอใจด้านการส่งเสริมการตลาดเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 และหากพิจารณาตามรายด้านพบว่าความชัดเจนของป้ายร้านค้ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 การประชาสัมพันธ์ของตลาดดอนหวายมีความทั่วถึงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 สินค้าที่ขายสื่อความหมายมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 สวัสดิการของผู้ประกอบการมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00อีกทั้งด้านบุคลากรร้านค้าและผู้ประกอบการตลาดดอนหวายมีความพึงพอใจด้านบุคลากรเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.10และหากพิจารณาตามรายด้านพบว่าการบริการ/การให้ข้อมูลของเจ้าหน้าที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.20 มีการจัดการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.10 การกระจายตัวของจุดบริการมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.10 การให้ข้อมูลบริการของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.10 และความเพียงพอของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาถึงด้านกายภาพร้านค้าและผู้ประกอบการตลาดดอนหวายมีความพึงพอใจด้านกายภาพเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.76หากพิจารณาตามรายด้านพบว่าความปลอดภัยของห้องน้ำ-ห้องสุขามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.90 ความสะอาดของห้องน้ำห้องสุขามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.90 การกระจายตัวของห้องน้ำ-ห้องสุขามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.70 รูปแบบการแต่งกายของเจ้าหน้าที่พนักงานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.70 และความเพียงพอของห้องน้ำ-ห้องสุขามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.60 ตามลำดับในขณะที่ด้านกระบวนการตัวอย่างกลุ่มร้านค้าและผู้ประกอบการตลาดดอนหวายมีความพึงพอใจด้านกระบวนการเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.70หากพิจารณาตามรายด้านพบว่า การเข้าถึงของระบบไฟฟ้ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.90 การเข้าถึงของระบบประปา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.90 ความสว่างบริเวณทางเดินและจุดต่างๆมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.90 ระบบเตือนภัยเช่นสัญญาณเสียง/เสียงตามสายมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50 และป้ายเตือนจุดอันตรายมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.30 ตามลำดับ

ตารางที่ 1: การประเมินแนวทางในทางพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ตลาดดอนหวายด้านการพัฒนาตลาดดอนหวาย

ด้านการพัฒนาตลาดดอนหวาย	คะแนนในพี	S.D.	ระดับความคิดเห็น
	$\bar{x}$		
1. มีกลุ่มอาชีพเสริมเพิ่มมากขึ้น	3.62	0.885	มาก
2. ผู้เข้าร่วมกลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้น	3.64	0.859	มาก
3. มีเข้าร่วมกลุ่มมีระเบียบวินัยในการทำงานร่วมกัน	3.53	0.858	มาก
4. สร้างความรู้สึกปกป้องช่วยเหลือ	3.74	0.787	มาก
5. ทำให้ชุมชนมีชื่อเสียง	3.92	0.872	มาก

6. ทำให้ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว	3.90	0.823	มาก
7. ทำให้ชุมชนมีรายได้จากการขายผลิตภัณฑ์	3.82	0.881	มาก
8. คนในชุมชนไม่ไปทำงานนอกชุมชน	3.47	0.915	มาก
	3.71		มาก

จากตารางที่ 1 การพัฒนาตลาดดอนหวายกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจด้านการพัฒนาตลาดดอนหวายเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 หากพิจารณาตามรายด้านพบว่าทำให้ชุมชนมีชื่อเสียงทำให้ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยวทำให้ชุมชนมีรายได้จากการขายผลิตภัณฑ์สร้างความรู้สึกแบ่งปันช่วยเหลือผู้เข้าร่วมกลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้นมีกลุ่มอาชีพเสริมเพิ่มมากขึ้นผู้เข้าร่วมกลุ่มมีระเบียบวินัยในการทำงานร่วมกันและคนในชุมชนไม่ไปทำงานนอกชุมชนอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 3.90 3.82 3.74 3.64 3.62 3.53 และ 3.47 ตามลำดับ

ตารางที่ 2: การประเมินแนวทางในทางพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ตลาดดอนหวายด้านเป้าหมายด้านชุมชน

เป้าหมายด้านชุมชน		S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ทุกคนมีส่วนร่วมมีความสามัคคี	3.80	0.888	มาก
2. ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม	3.82	0.809	มาก
3. รัฐบาลให้ความช่วยเหลือและมีเครือข่ายชัดเจน	3.49	0.904	ปานกลาง
4. พัฒนาความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น	3.68	0.909	มาก
5. ส่งเสริมการพัฒนาชุมชนและพัฒนาจิตใจ	3.68	0.875	มาก
6. การเกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาส	3.50	0.916	ปานกลาง
7. คนในหมู่บ้านกลับคืนสู่ท้องถิ่น	3.29	1.038	ปานกลาง
	3.61		มาก

จากตารางที่ 2 เป้าหมายด้านชุมชนกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจด้านเป้าหมายด้านชุมชนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 และหากพิจารณาตามรายด้านพบว่าไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมทุกคนมีส่วนร่วมมีความสามัคคีพัฒนาความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นส่งเสริมการพัฒนาชุมชนและพัฒนาจิตใจอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 3.80 3.68 และ 3.68 ตามลำดับส่วนการเกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสรัฐบาลให้ความช่วยเหลือและมีเครือข่ายชุมชนชัดเจนคนในหมู่บ้านกลับคืนสู่ท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 3.49 และ 3.29 ตามลำดับ

ตารางที่ 3: การประเมินแนวทางในทางพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ตลาดดอนหวาย ด้านประโยชน์ชุมชน

ด้านประโยชน์ต่อชุมชน	ตำบลท่ายาง		
		S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ชุมชนเกิดความเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น	3.92	0.837	มาก
2. ทำให้ตลาดยอมรับสินค้า	3.61	0.898	มาก
3. ชุมชนเข้มแข็ง	3.73	0.897	มาก
4. สามารถพึ่งพาตนเองได้	3.74	0.917	มาก
5. มีรายได้เสริมเพิ่มขึ้น	3.78	0.860	มาก
6. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	3.70	0.905	มาก
	3.75		มาก

จากตารางที่ 3 ด้านประโยชน์ต่อชุมชนกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจด้านประโยชน์ต่อชุมชนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 หากพิจารณาตามราย ด้านพบว่าชุมชนเกิดความเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นมีรายได้เสริมเพิ่มมากขึ้นสามารถพึ่งพาตนเองได้ชุมชนเข้มแข็งแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยเหลือซึ่งกันและกันทำให้ตลาดยอมรับสินค้าอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 3.78 3.74 3.73 3.70 และ 3.61 ตามลำดับ

4. ผลการทดลองและวิจารณ์

จากผลการวิจัย ทำให้ได้ข้อค้นพบ ในด้านของปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการพัฒนาศักยภาพตลาดดอนหวายทำให้ทราบแนวทางในการพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ตลาดดอนหวายซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัยภายในด้านการบริหารจัดการ , กลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาด สภาวะพึ่งพิงความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจชุมชนที่เป็นชนชั้นนั้น เนื่องจากการบริหารจัดการในด้านการวางแผนของตลาด มีการวางแผนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอัตลักษณ์ ในขณะที่ด้านการจัดการองค์กรนั้น มีการประชุมของนักวิชาการ นักปราชญ์ และพ่อค้าแม่ค้าในชุมชน เพื่อวางแผนในการพัฒนา สำหรับด้านการนำหรือการสั่งการ นำทรัพยากรในชุมชนมาเพิ่มมูลค่า ทำให้เศรษฐกิจชุมชนดีขึ้น และด้านการควบคุมมีการพัฒนารูปแบบของสินค้า ให้มีมาตรฐาน ซึ่งมีการสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุรัสวดี ราชกุลชัย (2543) ที่ได้สรุปผลการศึกษาไว้ว่า กระบวนการเพื่อให้บรรลุ

จุดมุ่งหมายขององค์กร ซึ่งกระบวนการบริหารจัดการนี้ สามารถแสดงให้เห็นถึงความเกี่ยวเนื่องกันได้อย่างมี ปฏิสัมพันธ์สอดคล้องและต่อเนื่อง หน้าที่ของการบริหาร กลยุทธ์ส่วนผสมทางการตลาดในด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจำหน่าย เฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีการเลือกใช้วัสดุที่มีความปลอดภัยในการผลิตสินค้า มีราคาค่าเช่าพื้นที่ และค่าบริการของห้องน้ำ-ห้องสุขาที่มีความเหมาะสม มีความสะดวกในการเรียกรถโดยสารสาธารณะ ตามลำดับซึ่งมีการสอดคล้องกับผลการศึกษาศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2541) ที่ได้สรุปผลการศึกษาไว้ว่าได้อ้างถึงแนวคิดส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ(Service Mix) ของPhilip Kotler ไว้ว่าเป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่ให้บริการซึ่งจะได้ส่วนประสมการตลาด (Marketing Mix) หรือ 7Ps ในการกำหนดกลยุทธ์การตลาด สำหรับภาวะที่พึ่งพิงความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจชุมชน ในด้านการพัฒนาตลาด ทำให้ชุมชนมีชื่อเสียงก่อให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยว ในขณะที่ด้านเป้าหมายด้านชุมชน เกิดความสามัคคีและการรักษาสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดความ เป็นอยู่ที่ดีขึ้น และด้านประโยชน์ต่อชุมชน คนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความก้าวหน้าในชุมชน ซึ่งมีการ สอดคล้องกับผลการศึกษาศิริวรรณ บุญอนันต์ พินัยทรัพย์และพลาพรรณ คำพรรณ (2549) ที่ได้สรุปผลการศึกษาไว้ว่า กลไกการบริหารจัดการส่งผลต่อ เศรษฐกิจชุมชนโดยสมาชิกกลุ่มมีอาชีพเสริมและมีรายได้เพิ่มขึ้น ทั้งตนเองได้ในทางเศรษฐกิจ ทำให้ครอบครัวมีรายได้เพิ่มเศรษฐกิจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้

5. ข้อเสนอแนะผลการวิจัย

1. การบริหารจัดการในการวางแผนของตลาดมีการวางแผนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอัตลักษณ์ ทำให้เกิดการพัฒนารูปแบบของตลาดที่ชัดเจน ควรปรับปรุงในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยการพัฒนาแบบยั่งยืนเพื่อเสริมสร้างรากฐานความมั่นคงของตลาด
2. กลยุทธ์ส่วนผสมทางการตลาดในด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจำหน่าย เฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีการเลือกใช้วัสดุที่มีความปลอดภัยในการผลิตสินค้า มีราคาค่าเช่าพื้นที่และค่าบริการของห้องน้ำ-ห้องสุขาที่มีความเหมาะสม มีความสะดวกในการเรียกรถโดยสารสาธารณะ ส่งผลให้เกิดมาตรฐานในการวางรูปแบบของร้านค้า ควรปรับปรุงในการเพิ่มจำนวนสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย เช่น สินค้าภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น มีราคาประกันร้านค้าที่เหมาะสม การจัดการราคาให้บริการขนส่งแก่ผู้ประกอบการที่เป็นมาตรฐานและควรมีสถานที่จอดรถ ที่มีความเพียงพอและปลอดภัย
3. ภาวะที่พึ่งพิงความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาตลาดทำให้ชุมชนมีชื่อเสียง ก่อให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยว ในด้านเป้าหมายด้านชุมชนเกิดความสามัคคีและการรักษาสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และด้านประโยชน์ต่อชุมชน คนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความก้าวหน้าในชุมชน ควรปรับปรุงและส่งเสริมการปลูกจิตสำนึกให้คนในชุมชนไม่ไปทำงานนอกชุมชน และกลับคืนสู่ท้องถิ่น ขอความช่วยเหลือจากรัฐบาลกำหนดให้มีเครือข่ายที่ชัดเจน จัดอบรมในเรื่องของสินค้าให้มีมาตรฐานส่งผลให้ตลาดยอมรับสินค้ามากยิ่งขึ้น

6. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

หากมีการนำแนวทางในการพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ตลาดดอนหวาย ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ไปขยายผลกับพื้นที่การวิจัยอื่นๆ ควรศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดดอนหวาย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

7. บรรณานุกรม

- [1] กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2547, รายงานประจำปี 2547 กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- [2] ดวงพรพรรณพานวาลี, 2551, “การศึกษาสถานการณ์สถานะปัจจุบันของตลาดน้ำเพื่อการพัฒนากรณีศึกษาตลาดน้ำอ้อมพวาอำเภออัมพวาจังหวัดสมุทรสงคราม,” วิจัยทางธุรกิจศิลปะศาสตร์หลักสูตรบริหารศาสตราจารย์เอกศึกษาศาสตร์บัณฑิตสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไปคณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยศิลปากร,
- [3] บุญอนันต์ พินัยทรัพย์ พลาพรรณ คำพรรณ, 2549, “โครงการศึกษาชุมชนเข้มแข็งกระบวนการสร้างสรรค์คืนพลังสู่ชุมชน : หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์,” สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- [4] พรเพ็ญ ทับเปลี่ยน, 2543, “การวิเคราะห์การอยู่รอดของชุมชนในระบบเศรษฐกิจเพื่อการค้า,” ปริญญาการศึกษาศาสตรบัณฑิต, สาขาพัฒนาการศึกษาศาสตร์.
- [5] พิสมัย รัตน์โรจน์สกุล, 2545, “เงื่อนไขในการดำรงอยู่ของชุมชนในระบบทุนนิยม,” ปริญญานิพนธ์กศ.ด. (พัฒนาศึกษาศาสตร์), กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [6] วรณลดา ต่วนภูษา, 2552, “ดัชนีการประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยวตลาดน้ำ,” วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตสาขาวิชาการประกอบการบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [7] ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2541, กลยุทธ์การตลาดและการบริหารการตลาด, กรุงเทพฯ: Diamond in Business World.
- [8] สดใส สร้างไครก สุภาวดี บุญเจือ และนันท์โชติ ชัยรัตน์, 2544, “โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อหารูปแบบและแนวทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของป่าดงนาทามกรณีศึกษา : ป่าดงนาทามอำเภอโขงเจียมจังหวัดอุบลราชธานี,
- [9] สุรัสวดี ราชกุลชัย, 2543, การวางแผนและการควบคุมทางการบริหาร, พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จามจุรี.
- [10] อภิญา ผูกพานิช, 2553, “ประเมินโครงการเพิ่มศักยภาพผู้ว่างงานเพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคมในชุมชน (โครงการต้นกล้าอาชีพ),” วิจัยทางธุรกิจปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาวิทยาการจัดการประเมินมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.